

The Greek Review of Social Research

Vol 33 (1978)

33-34

Δημητρίου Β. Σμοκοβίτη, Μια ιδιότυπος κοινωνική ομάδα: Αι ένοπλοι δυνάμεις (διατριβή επί διδακτορία)

Βασ.Τρ. Γιουλτσής

doi: [10.12681/grsr.327](https://doi.org/10.12681/grsr.327)

Copyright © 1978, Βασ.Τρ. Γιουλτσής

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

Γιουλτσής Β. (1978). Δημητρίου Β. Σμοκοβίτη, Μια ιδιότυπος κοινωνική ομάδα: Αι ένοπλοι δυνάμεις (διατριβή επί διδακτορία). *The Greek Review of Social Research*, 33, 530. <https://doi.org/10.12681/grsr.327>

βιβλιοκρισία

Δημητρίου Β. Σμοκοβίτη, *Μία ιδιότυπη κοινωνική ομάδα: Οι Ένοπλοι Δυνάμεις* (διατριβή επί διδακτορίας), Θεσσαλονίκη 1977, σσ. 234.

Ἡ ἔλλειψη ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ βιβλιογραφία πρωτοτύπων ἐργασιῶν σὲ εἰδικὲς περιοχὲς τῆς Γενικῆς Κοινωνιολογίας ἀποτελεῖ τὸ σοβαρότερο ἔμπηδο γιὰ τὴν ἀνάπτυξη στὴ χώρα μας εἰδικότερων κλάδων τῆς ἐπιστήμης αὐτῆς. Μὲ τὶς προϋποθέσεις αὐτές ἡ μελέτη τοῦ Δ. Σμοκοβίτη πρέπει νὰ θεωρηθεῖ κεφαλαιώδης στὴν περιοχὴ τῆς Κοινωνιολογίας τοῦ Στρατοῦ. Ἡ μελέτη αὐτὴ ὑποβλήθηκε ὡς διδακτορικὴ διατριβὴ στὴ Νομικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ποῦ τὴν ἐνέκρινε καὶ ἀπένευσε στὸ συγγραφεὶ τὸν τίτλο τοῦ διδάκτορα.

Ἡ διατριβὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία μέρη. Στὸ πρῶτο μέρος μὲ τὸ γενικὸ τίτλο «Ἡ θέσις τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων εἰς τὴν κοινωνικὴν ἔρευναν» καὶ στὰ πλαίσια δύο εἰδικῶν κεφαλαίων (1. Στόνος ἱστορικῆ ἐξέλιξις τῆς θέσεως τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων ὡς κοινωνιολογικοῦ προβλήματος καὶ 2. Θεωρητικὴ βάσις καὶ μεθοδολογία τῆς παρούσης μελέτης), προσδιορίζεται ἡ φύσις τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων ὡς ἰδιότυπης κοι-

νωνικῆς ὁμάδας, ποῦ ἀποτελεῖ ὑποσύστημα τοῦ εὐρύτερου κοινωνικοῦ ἔθνικοῦ πλαισίου. Τὸ ὑποσύστημα αὐτὸ εἶναι φυσικὸ νὰ συνδέεται μὲ ἄλλα ὑποσυστήματα, μὲ τὰ ὁποῖα ἀποκαθιστᾶ σχέσεις, ἐξαρτήσεις καὶ ἐπιδράσεις, πράγμα ποῦ προσδίδει στὶς Ἐνοπλές Δυνάμεις τὸ χαρακτῆρα μιᾶς ἡμιᾶκριτης κοινωνικῆς ὁμάδας. Μὲ τὴ διαφοροποίησιν αὐτὴ ἐπισημαίνεται ὅτι στὶς Ἐνοπλές Δυνάμεις διαμορφώνεται συλλογικὴ συνείδησις, συνεκτικότητις, αὐτοτέλεια, σύστημα ἀξιών, κανόνες καὶ πρότυπα συμπεριφορᾶς, κοινωνικὸς καταναγκασμὸς κ.ἄ. Μὲ τὰ παραπάνω στοιχεῖα οἱ Ἐνοπλές Δυνάμεις ζοῦν καὶ ἐκφράζονται σὲ λειτουργικὴ σχέση μὲ ἄλλα κοινωνικὰ ὑποσυστήματα, πράγμα ποῦ ἀποκαλύπτει τὴν ὀργανικὴ ἑνταξίη τους στὸ ἔθνικὸ κοινωνικὸ πλᾶσιον.

Στὸ δεύτερο μέρος μὲ τὸ γενικὸ τίτλο «Ἐνοπλοὶ Δυνάμεις καὶ Κοινωνία» καὶ στὰ πλαίσια τριῶν εἰδικῶν κεφαλαίων (1. Ὁ θεσμὸς τῆς στρατεύσεως, 2. Ἐνοπλοὶ Δυνάμεις καὶ οικονομία καὶ 3. Ἐνοπλοὶ Δυνάμεις καὶ τεχνολογία), περιγράφονται οἱ βασικοὶ λειτουργικοὶ δεσμοὶ τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων μὲ τὸ εὐρύτερον κοινωνικὸ σύστημα τῆς ἑλληνικῆς πραγματικότητος. Στὰ τρία βασικὰ ὑποσυστήματα στρατεύσεως, οικονομία καὶ τεχνολογία, ἐπισημαίνονται οἱ χαρακτηριστικὲς σχέσεις, ἀλληλεξαρτήσεσις καὶ ἀλληλεπιδράσεις ἀνάμεσα στὶς Ἐνοπλές Δυνάμεις καὶ τὸ ἔθνικὸ κοινωνικὸ πλᾶσιον.

Στὸ τρίτο μέρος μὲ τὸ γενικὸ τίτλο «Τὰ μόνια στελεχῶν τῶν ἑλληνικῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων» καὶ στὰ πλαίσια δύο εἰδικῶν κεφαλαίων (1. Κοινωνικὰ χαρακτηριστικὰ τῶν μόνιμων στελεχῶν καὶ 2. Πολιτικοστρατιωτικαὶ σχέσεις), ἐπιχειρεῖται συστηματικὴ διερεύνησις τῶν κινήσεων προτιμηματικῶν τῶν στρατιωτικῶν ἐπαγγέλματος ὡς καὶ τῶν κοινωνικῶν καὶ κοινωνιογραφικῶν χαρακτηριστικῶν τῶν μόνιμων στελεχῶν τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ παρουσιάζεται ἡ τυπολογικὴ κλιμάκωσις τῆς πραγματικῆς γεωγραφικῆς, οικονομικῆς καὶ οἰκογενειακῆς προελεύσεως τῶν στελεχῶν αὐτῶν. Στὸ δεύτερον κεφάλαιον τοῦ ἴδιου μέρους ἐπιχειρεῖται ἑρμηνεῖα τῶν πολιτικοστρατιωτικῶν σχέσεων, τῆς διαταρξέως τους, τοῦ ἐπαγγελματισμοῦ καὶ τῆς πολιτικοποιήσεως τῶν σώματος τῶν μόνιμων στελεχῶν τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων γὰρ μιὰ κοινωνιολογικὴ προσέγγισις τῶν φαινομένων.

Ἡ μελέτη τελειώνει μὲ ἀνακεφαλαίωσιν, ὅπου παρουσιάζονται τὰ συμπεράσματα τῆς ἔρευνας καὶ διατυπώνονται οἱ τελικὲς σκέψεις τοῦ συγγραφεὶ γιὰ τὰ ὑπάρχοντα προβλήματα.

Ἡ μελέτη διακρίνει σαφῆνεα καὶ μεθοδολογικὴ συνέπεια, χάρις στὴν ὁποία ἡ δλη διαπραγμάτευσις παρουσιάζεται αὐστηρᾶ ἀντικειμενικῆ. Παρὰ τὴν ἐμφανῆ ἔλλειψιν ἀπὸ τὴν πηγαία βιβλιογραφία σοβαρῶν πρσφατων γερμανικῶν μελετῶν, ἡ παρουσίαση τῶν θεμάτων φαίνεται πᾶς ἐξαντλεῖ τὴ γαλλικὴ καὶ ἀγγλικὴ πληροφόρησις πᾶσι τὶς τελευταῖες θέσεις τῆς περιοχῆς

τῆς Κοινωνιολογίας τοῦ Στρατοῦ. Ἡ μελέτη, παρ' ὅτι ἀναφέρεται σὲ εἰδικὴν περιοχὴ τῆς κοινωνιολογικῆς ἔρευνας, χάρις τῆς ζωντανῆς περιγραφῆς καὶ ἀνάλυσις τῶν θεμάτων τῆς μορεῖ νὰ χαρακτηριθεῖ ὡς ἐνδιαφέρον ἀνάγνωσμα ὄχι μόνον γιὰ τοὺς εἰδικούς, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸ εὐρύτερον κοινόν. Ἄν μάλιστα λάβουμε ἄν' ὅτι τὴν πρωτοτυπία τῶν θεμάτων καὶ τὴν ἑλλειψὴν ἀνάλογων μελετῶν στὴ χώρα μας, μπορούμε νὰ τὴν χαρακτηρίσουμε ὡς βασικὴ συμβολὴ στὴν κοινωνιολογικὴ διερεύνησις τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων.

ΒΑΣ. ΤΡ. ΓΟΥΑΤΣΗΣ

Marie Eliou, *La Formation de la Conscience Nationale en République Populaire du Congo* (Editions Anthropos, Paris, 1977).

Ἡ Μαρία Ἡλιού εἶναι ἡ πρώτη, ἀπ' ὅτι γνωρίζω, Ἑλληνίδα κοινωνικῆς ἐπιστήμους ποῦ διάλεξε νὰ στρέψῃ τὸν ἔρευνητικὸν της φακὸν πᾶνω στὰ σύγχρονα ἀφρικανικὰ κράτη μὲ τὸν ἰδιότυπον σοσιαλισμὸν τους καὶ τὰ ἰδιόμορφα μεθοδολογικὰ προβλήματα ποῦ θέτουν στὸν ἔρευνητὴν. Εἰδικότερος στόχος τῆς ἦταν νὰ μελετήσῃ τὴν διαλεκτικὴν σχέση ἡ ἀπλοτέρα τὴν ἀλληλεπίδραση ἢ ἀλληλοπροφοδότηση, ἀνάμεσα στὸ βασικὸν ξενόφερτο (γαλλικῆς προελεύσεως) ἐκπαιδευτικὸν σύστημα (ἴδιον τῶν τύπων καὶ βαθμίδων) καὶ στὴ διαμόρφωσιν τῆς ἑθνικῆς συνειδήσεως τῶν μελῶν τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τοῦ Κογκό.

Ἡ θέση τῆς συγγραφῆς, ποῦ πιστικὰ στριξεῖ μέσα στὶς 400 καλοδολεμένες σελίδες τῆς, εἶναι ὅτι τὸ ἐκπαιδευτικὸν σύστημα διαδραματίζει ἕνα ρόλο διπλοῦ καὶ ἀντιπατικοῦ: ἀπὸ τὴ μιὰ πλευρᾶ, λειτουργεῖ ἄν φέρῃ στὴ μορφοποίησιν τῆς ἑθνικῆς συνειδήσεως τῶν μαθητῶν μεταδιδόντας τους σὰν ἄνωτερον πρότυπο τὰ στοιχεῖα ἐνός ἔθνευ πολιτισμοῦ. Ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὅμως, ἐνισχύει τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἑθνικῆς συνειδήσεως μεταδιδόντας γνώσεις ποῦ μποροῦν νὰ χρησιμοποιηθοῦν γιὰ τὴν ἐφαρμογὴν προγραμμάτων τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, ἀκόμη καὶ προετοιμάζοντας τὸν ἔδαφος γιὰ τὴν ἀμφισβήτησιν ὀρισμένων ὄψεων αὐτοῦ τοῦ ἴδιου τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος καὶ προσβῶντας ἔτσι τὴ ζήτησιν γιὰ τὴν βαθμιαία «ἀφρικανοποίησιν» ὀρισμένων προγραμμάτων (βλ. σελ. 13).

Ἡ ἐργασία τῆς Μ. Ἡλιού πλουσιότατη σὲ ἐρευνητικὸ ὕλικὸν καὶ ἡ συγγραφῆς ἀν-